

Fiatalok és a mentális egészség: a családok a legjobb szövetségeseink

FAFCE közgyűlési határozat

Brüsszel, 2023. október 24-25.

Az Európai Bizottság 2023. június 7-én közleményt tett közzé a mentális egészséggel kapcsolatos átfogó megközelítésről. A Bizottság kiemelte azt az aggasztó tény, hogy „a fiatalabb generációk mentális egészsége egyre romlik”.

A fiatalabb generációk nem tekinthetők elszigetelt személyek csoportjainak, hanem sokkal inkább a családok és közösségek szélesebb hálózatának részeiként. Ezért rendkívül fontos, hogy az EU felhívja a figyelmet a család támogató hátterének jelentőségére a mentális egészség megőrzésében. Az EU-nak arra kellene ösztönöznie a tagállamokat, hogy olyan családbarát politikákat helyezzenek előtérbe, amelyek elismerik a család központi szerepét a gyermekek és fiatalok számára valóban biztonságos és védelmet nyújtó közeg megteremtésében.

Szövetségünk felhívja a figyelmet arra, hogy a családok a mentális egészséggel kapcsolatos kérdések első észlelői. A szülők felelősek elsősorban a gyermekeik neveléséért és jólétéért: a család így válik a mentális egészségügyi problémák megelőzésének és gyógyításának legfontosabb társadalmi eszközévé.

Tekintettel a szubszidiaritás és az arányosság elvére, ahogyan azt az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 5. cikkének (3) bekezdése és a 2. jegyzőkönyve kibővíti;

tekintettel az Európai Parlament 2022. július 5-i állásfoglalására a mentális egészségről a munka digitális világában (2021/2098(INI), amely elismeri, hogy „a távmunka és a gyermekgondozás kombinációja, különösen a speciális igényű gyermekek esetében, veszélyt jelenthet a családi életre és a szülők és a gyermekek jólétére egyaránt”¹;

tekintettel az Európai Parlament 2022. február 17-i állásfoglalására az európai fiatalok helyzetének javításáról: a járvány utáni foglalkoztatásról és társadalmi felépülésről, amely kiemelte, hogy „a szűkös erőforrásokkal és bizonytalan családi körülmények között felnövő gyermekek nagyobb valószínűséggel tapasztalják meg a szegénységet és a társadalmi kirekesztést, ami messzemenő hatással lehet fejlődésükre és későbbi felnőttkorukra, továbbá a megfelelő készségek hiánya és a foglalkoztatási lehetőségeik korlátozottsága a generációk közötti szegénység örögi körét erősíti”²;

tekintettel az Európai Parlament 2021. január 21-i állásfoglalására, amely ajánlásokat fogalmaz meg a Bizottság felé a kijelentkezéshez való jogról (2019/2181(INL)), és amely kiemeli a távmunka előnyeit a személyes és családi kötelezettségek megkönnyítése, és ezáltal a munka és a magánélet

jobb egyensúlyának megteremtése érdekében, valamint a kijelentkezéshez való tényleges jog kockázatairól és szükségességéről;³

tekintettel a Tanács 2023. október 9-én elfogadott, a mentális egészségről és a bizonytalan munkakörülményekről szóló következtetéseire, amelyekben valamennyi tagállamot felkéri, hogy tartsák tiszteletben a munka és a magánélet egyensúlyát, és „ösztönözzék a szakmai, a magán- és a családi élet összeegyeztetését célzó politikákat a mentális egészség jobb védelmének elősegítése érdekében”⁴;

tekintettel az európai gyermekgarancia létrehozásáról szóló tanácsi ajánlásra, amely kiemeli, hogy „a jövedelmi szegénység és más társadalmi meghatározó tényezők jelentősen befolyásolják a gyermekek általános fejlődését és egészségét, beleértve a mentális egészséget is, és növelik a későbbi évek egészségkárosodásának kockázatát.”⁵;

tekintettel az Európai Bizottság „Digitális évtized a gyermekekért és fiatalokért: új európai stratégia a jobb internetért a gyermekek számára (BIK+) (COM/2022/212)” című stratégiájára, amely felidéri a felülvizsgált audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv (AVMSD) szerinti, a kiskorúak fizikai, szellemi és erkölcsi fejlődésüket károsító, illetve illegális tartalmakkal szembeni védelmére vonatkozó kötelezettségeket, amelyek most már a videómegosztó platformokra is kiterjednek, valamint a digitális szolgáltatásokról szóló törvényre, amely a nagyon nagy online platformokat kötelezi annak mérlegelésére, hogy hogyan kerülhetnek olyan tartalmak a gyermekek elé, amelyek károsíthatják fizikai és szellemi egészségüket, valamint erkölcsi fejlődésüket⁶;

tekintettel az EU gondozási stratégiájára, amely kiemeli a mentális egészségügyi ellátás strukturális hiányosságait a világvárványt követően, valamint a teljes fizetett családi szabadság és rugalmas munkaidő-beosztás szükségességét, különösen az informális gondozók számára, tekintettel az Európa jövőjéről szóló konferencia demográfiai átmenetről szóló javaslatára, amely a megfizethető és hozzáférhető minőségi hosszú távú gondozásra szólít fel, amely hozzá fog járulni mind az ellátást igénybe vevők, mind az ápolók igényeinek kielégítéséhez, hogy az anyák és apák megbízhatóan össze tudják egyeztetni a munkát és a családi életüket⁷;

tekintettel a FAFCE 2023 tavaszi „Az elmagányosodás válsága a digitális átmenet idején: a családok szövete a változás motorja” című közgyűlési határozatára, amely arra szólított fel, hogy „ismerjék el a családi kapcsolatok és szervezetek, valamint az informális gondozás és az iskolák szószólóinak partneri szerepét az európai mentális egészségügyi stratégia kialakításában”⁸;

örömmel látva az Európai Bizottság mentális egészségre fordított figyelmét az Európai Unióban; sürgetve a mentális egészség előmozdítását a családok és a családszervezetek támogatásán keresztül; arra ösztönözve a tagállamokat, hogy helyezték előtérbe a családbarát politikákat,

*amelyek elismerik, hogy a családok biztosítják az egyének számára a biztonságot, a szeretetet és az összetartozás érzését, ami elengedhetetlen a megfelelő mentális egészséghez;*⁹

tekintettel arra, hogy azok a gyermekek és fiatalok, akik védelmező családi környezetben élnek, nagyobb valószínűséggel örvendnek jó mentális egészségnek, mivel a családok szüleinek mentális egészsége általában hatással van a gyermekek mentális egészségére.

Szövetségünk konkrét családpolitikai intézkedésekre sürgeti az uniós intézményeket és valamennyi uniós tagállamot, annak érdekében, hogy:

1. alakítsanak ki a mentális egészség kapcsán olyan emberközpontú megközelítést, amely minden egyes gyermek, fiatal és családjai emberi méltóságára összpontosít, egyben elismeri a családok és az informális ellátás szerepét, magában foglalja többek között a gyermekek és fiatalok mentális egészségügyi problémáinak megfelelő és hatékony megelőzését; hangsúlyozza a szülők elsődleges szerepét és felelősségét a gyermekeik nevelésében, valamint a mentális egészségügyi problémák megelőzésében, korai előrejelzésében és a mentális egészséggel küzdő gyermekek gondozásában;

2. mozdítsák elő az élet, a szolidaritás és a közösség kultúráját, amely segíthet a fiataloknak a jövőbe vetett bizalom kialakításában, miközben megbirkóznak a gazdasági, társadalmi és kulturális akadályokkal; ismerjék el a civil társadalom, különösen a családok, a családi kapcsolatok és családszervezetek szerepét, mind anyagilag, mind a mentális egészség problémáinak megelőzéséhez és gyógyításához szükséges eszközként; fektessenek hangsúlyt az elsődleges megelőzésre és a kapcsolatok ápolására, a családi kommunikációs kompetenciák fejlesztésére, valamint az empátia és a generációk közötti együttélés segítésére, különösen a családszervezetek által nyújtott oktatás és képzés révén, mivel ez a gyakorlatban csökkenti a válási arányt, amint azt széles körű kutatások bizonyítják, egyben pozitív hatással van a gyermekek pszichológiai jólétére;

3. ismerjék el a nagyszülők munkájának értékét és támogatásukat a gyermekek és fiatalok mindennapi életében, a gondozás felelősségének vállalásában, valamint a remény és az élettapasztalat átadásában a fiatalabb generációknak; ennek érdekében mozdítsák elő a generációk közötti szolidaritás kultúráját és az idősek védelmét, mint a gyermekek mentális egészségéért folytatott küzdelem kulcsfontosságú eszközeit;

4. végezzenek mélyreható elemzést a fiatal generációk mentális egészségi problémáinak gyökereiről, különös tekintettel a digitalizáció és a demográfiai változások hatására, a digitális függőséget okozó magatartásra, a kibererőszakra, a szexuális visszaélésekre, az úgynevezett „nemi semlegesség” propagálására, a munka és a magánélet egyensúlyának hiányára, a fiatalok munkanélküliségére, a családi kapcsolatok instabilitására és a családtagok elkötelezettségének hiányára;

5. mozdítsák elő a depresszió és az öngyilkosság megelőzésére irányuló nemzeti cselekvési tervek kidolgozását, melyek első sorban a családokat, családi kapcsolatokat és családszervezeteket, valamint az iskolákat támogatják, felismeréssel és megelőzéssel kapcsolatos képzésekkel, valamint az öngyilkosság miatt veszteséget átélők támogatásával; a szülők és családszervezetek bevonásával e politikák kidolgozásába;

6. ismerjék fel, hogy a digitális függőségek a gyermekek és fiatalok mentális egészségi zavarainak lehetséges forrásai lehetnek; dolgozzanak ki és valósítsanak meg célzott szakpolitikákat a digitális függőségek, valamint a kábítószerrel való visszaélés és függőség sajátos hatásai elleni küzdelem érdekében;

7. hozzanak jogi intézkedéseket az online és a reklámokban megjelenő túlszexualizált tartalmak ellen, különösen ha azok gyermekeket ábrázolnak; koordinálják az EU tagállamai között a kiskorúak és a felnőttek pornográfia előállítására és fogyasztására vonatkozó valamennyi adat összegyűjtését, és indítsanak hatásvizsgálatot az online pornográfia káros sztereotípiák kialakulásához, a bűnelkövetéshez és a mentális egészségi zavarokhoz való hozzájárulásáról; kezdeményezzenek megbeszéléseket a gyermekek online pornográfiához való hozzáféréseinek uniós szintű tilalmáról;

8. vegyék figyelembe az anyák és várandós nők jólétének hatását a gyermekeik mentális egészségére, még a születés előtt is, és a meghozott intézkedésekben hívják fel a figyelmet a különleges támogatásukra;

9. fontolják meg a sport- és zenei tevékenységek, különösen a közös sporttevékenységek, valamint a gyermekek ezekben való részvételének szerepét, mint megelőző intézkedést, és támogassák a nehéz helyzetben lévő családok gyermekeinek bevonását az iskolai, közösségi vagy családszervezetek programjain keresztül;

10. tegyék a vasárnapot a heti közös pihenés napjává, ami egyben elősegíti a családi és társadalmi kohéziót.

1 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0279_EN.html

2 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0045_EN.html

3 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021IP0021>

4 <https://www.fafce.org/the-council-approves-conclusions-on-interconnection-between-mental-health-and-employment-with-a-focus-on-precarious-work/>

5 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L._2021.223.01.0014.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2021%3A223%3ATOC

6 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2022:212:FIN>

7 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2022:212:FIN>

8<https://www.fafce.org/fafce-2023-spring-board-resolution-the-crisis-of-loneliness-in-times-of-digital-transition-family-networks-as-agents-of-change/>

9<https://www.fafce.org/european-commission-brings-attention-to-the-role-of-families-in-dealing-with-mental-health-crisis/>